

Hartolan kunta

kunta@hartola.fi

Viite: Lausuntopyyntöne 7.7.2021

Asia: Hartolan rantayleiskaavojen pienet muutokset, ehdotusvaihe

Hartolassa on vireillä kaavahanke, jossa Rautavesi-Rusin, Etelä-Hartolan, Pohjois-Hartolan ja Jääsjärven rantaosayleiskaavoihin tehdään pieniä muutoksia. Muutosten tavoitteina on korjata virheellisiä merkintöjä, tehdä kaavoihin maanomistajien haluamia muutoksia (rakennuspaikkojen siirrot, käyttötarkoituksen muutokset, rakennusoikeuden nostot) sekä rakennusoikeuden siirtoja maanomistajalta toisille. Luonnosvaiheen jälkeen hankkeeseen on tullut mukaan uusia muutoskohteita. Kaavamuutoskohteet on kuvattu kaavaselostuksessa yksitellen muutostarpeineen sekä perusteluineen.

Lahten museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo lausuu FCG:n 28.1.2021 päivätystä kaavaehdotusaineistosta seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Museo edellytti 10.9.2020 antamassaan lausunnossa kaavamuutosalueilla suoritettavaa muinaisjäännösten inventointia. Inventointi toteutettiin syksyllä 2020 Mikroliitti oy:n toimesta, FCG:n tilaamana (T. Sepänmaa, J. Soisalo & J. Rahtola 2020: *Hartola. Rantayleiskaavojen uusien RA-alueiden ja -paikkojen arkeologinen inventointi*). Museo edellyttää sen perusteella kaavahankkeeseen seuraavia tarkennuksia/lisäyksiä:

- 1) Suoritetun muinaisjäännösinventoinnin tulokset on otettava huomioon kaavahankkeessa: Muinaismuistolain (295/1963) suojaamat kaskiröykkiöt on merkittävä kaavakarttaan sm-aluemerkinnällä ja otettava rakennuspaikalla (muutoskohde C12) huomioon siten, että ne säilyvät vahingoittumattomina.
- 2) Kaavaselostusten kaavamääräysten tekstit yhdenmukaistetaan ja muutetaan vastaamaan Museoviraston ohjeistusta: *Muinaismuistokohde. Merkinnällä osoitetaan muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Kohteen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Aluetta koskevista suunnitelmista on pyydettävä Päijät-Hämeen alueellisen vastuumuseon lausunto.*
- 3) Museo muistuttaa kaavoittajaa siitä, että riittävät selvitykset ovat yksi tärkeä maankäyttö- ja rakennuslakiin (132/1999 + myöh. täydennykset) sisältyvä vaatimus, myös kulttuuriperinnön osalta (MRL 9§, MRA 1§). Kaavahankkeen selvityksenä teetetty muinaisjäännösinventointi ei

ole riittävä, koska osaa kaava-alueista/rakennuspaikoista ei ole inventoitu. Inventointia on täydennettävä seuraavissa muutoskohteissa:

muutoskohde A1/B1: rakennusoikeuden siirto Sikosaareen, kiinteistölle 81-401-1-3044

muutoskohde A12: rakennusoikeuden siirto kiinteistölle 81-401-1-1845

muutoskohde A16: rakennuspaikan siirto kiinteistölle 81-413-2-23

muutoskohde A17/D15: rakentamattomat rakennuspaikat Suurijärven ja Jääsjärven rannoilla.

Mahdollisesti löytyvien uusien kiinteiden muinaisjäännösten rajat tulee inventoinnin yhteydessä määrittää ja ottaa huomioon kaavahankkeessa. Museo muistuttaa kaavoittajaa myös siitä, että inventointiraportti on toimitettava alueelliselle vastuumuseolle arvioitavaksi ennen sen liittämistä kaava-aineistoon (tämä jäi tekemättä luonnosvaiheessa). Tämä mahdollistaa kaavaprosessin sujuvan etenemisen.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Kma-alueille tai suojeltuihin kohteisiin kohdistuvilla yksittäisilläkin muutoksilla voi olla vaikutuksia kulttuuriympäristöön ja maisemaan, joiden arvioimiseksi kohdekuvauksia on syytä täsmentää. Seuraavien kohteiden osalta kaavaselostuksesta ei käy ilmi, mihin perustuvat arviot siitä, etteivät esitetyt muutokset vaikuta kulttuuriympäristön arvoihin. Kaavamuutoskohteiden kuvauksia ja perusteluita tulee näiltä osin täydentää.

Muutoskohteessa A1/B1 esitetään suojelumerkinnän poistamista. Kohteelle on kaksi vuotta sitten haettu purkamislupaa, josta museo on antanut kielteisen lausunnon 9.10.2019. Museon ja Ely-keskuksen lausunnoissa on tuolloin edellytetty puolueetonta selvitystä rakennuksen kunnosta. Selvitys on välttämätön, jotta suojelumerkinnän poistamisen edellytyksiä voi kaavamuutoksen yhteydessä arvioida. Museon korjausrakentamisen asiantuntija voi suorittaa arviointikäynnin ja laatia selvityksen virkатыönään.

Muutoskohteessa A13/D13 on osoitettu uusi rakennuspaikka olemassa olevan viereen kma-alueella, ja todettu, ettei tämä heikennä alueen kulttuuriympäristön arvoja. Kohdekuvaukseen tulee täydentää kohteen arvot, sekä perustella toteamus esim. kuvamateriaalilla täydentäen.

Muutoskohteessa D2 kma-alueen kuvaus on sisällytetty kohdekuvaukseen. Rakennuspaikka on osoitettu olemassa olevan saunan kohdalle, eikä kaavamuutos selostuksen mukaan edellytä rakennusten purkamista. Lisärakentamisen mahdollistavalla kaavamuutoksella voi olla maisemallisia vaikutuksia, jotka tulee arvioida kohdekuvauksessa.

Muutoskohteessa D7 ma-alueelle osoitetaan asuinrakennuspaikka. Kohdekuvaukseen tulee täydentää alueen arvot.

Muutoskohteessa D10 on siirretty rakennuspaikka kma-alueelle todeten, ettei siirrolla ole heikentävää vaikutusta alueen arvoille. Kohdekuvaukseen tulee täydentää kohteen arvot, sekä perustella toteamus esim. kuvamateriaalilla täydentäen.

Muutoskohteessa D16 on laajennettu rakennuspaikkaa kma- ja ma-alueilla maakunnallisesti arvokkaassa Hotilankosken kulttuurimaisemassa (MARY 2006) todeten, ettei laajennus merkittävästi heikennä alueen kulttuuriympäristön arvoja. Kohdekuvaukseen tulee täydentää kohteen arvot, sekä perustella toteamus esim. kuvamateriaalilla täydentäen.

Hartolan kunnassa on jatkossakin tavoitteena operoida rantayleiskaavojen yksittäisten kohteiden päivitysten kautta nykyisistä yleiskaavarajoista riippumatta (Hartolan kunnan rantarakentamisen strategia, FCG 2019). Yksittäiset muutoksetkin vaikuttavat osaltaan kokonaisuuteen, mutta MRL 9§ ja MRA 1§ edellyttämä vaikutusten arviointi hankaloituu vailla kokonaisvaltaista tietoperustaa ja kaavatyön pirstoutuessa yksittäisten kohteiden muutoksiin. Rantavyöhykkeet ja loma-asuminen eivät ole olleet Hartolassa kulttuuriympäristöselvitysten kohteena ja muutkin inventoinnit ovat 15 vuotta vanhoja, monin paikoin puutteellisia. Alueellinen vastuumuseo esittää Hartolan kunnalle kulttuuriympäristöselvityksen ajantasaistamista ja täydentämistä, mikä helpottaa myös kaavatyötä jatkossa. Museo myös pyytää työneuvottelun järjestämistä käsillä olevan kaavamuutoksen osalta uusien muutoskohteiden sekä pyydettyjen täydennys- ja selvitystarpeiden osalta ennen kaavoituksen seuraavaa vaihetta.

Lahten museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Hannu Takala
tutkija, arkeologi	Esko Tikkala
rakennustutkija	Reetta Nousiainen
tutkija, korjausrakentamisen asiantuntija	Anssi Malinen

Tiedoksi Museovirasto, Hämeen Ely-keskus